

“કાંઠવાળા મોહવાના જરૂરી
રેહેવાસીઓની અનુમતિ ઉત્તુ
કીધેલું ધરમખાતાનું ફંડ.”

તા. ૧ જી નવેમ્બર સને ૧૯૮૧ ખ્રી તા. ૩૦ મી જુન
સને ૧૯૦૬ સુધીનો

ઉપલાં ફંડનો ઉપજાવી તપાસી નકી કરેલો હીસાબ
તથા

તેને લગતા સબાનો હેવાલ, બહાર વરતમાનપત્રોનાં
મત સાથે, ઉપલાં ફંડના વસ્તીઓએ છાપાવી
પ્રગટ કીધો છે.

મુંબઈ.

બેઠ, ક્રીયર રૌડપર મુંબઈ સમાચાર છાપખાન માં રેખમ
માણેકજી બરબરજી મીનાચેહેરહોમજીનાએ છાપું છે.

સને ૧૯૭૬ વજરેઝરી

સને ૧૯૦૬ વસંત.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાશ્ટ્ર વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૬૯૧

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ દરમખાતાનું ફંડ

વિષય સ ૩૭૩૫૮૪૫૪ : ૪. ૬૮

“કાંદાવાળા મોહલાના જરથોસ્તી
રેહેવાસીઓની અનનુમતે ઉભું
કીધેલું ધરમખાતાનું ફંડ.”

તા. ૧ બી નવેમ્બર સને ૧૮૯૫ થી તા. ૩૦ મી જુન
સને ૧૯૦૬ સુધીનો

ઉપલાં ફંડનો ઉપજાવી તપાસી નકી કરેલો હીસાબ
તથા

તેને ભગતાં સભાનો હેવાલ, જાહેર વરતમાનપત્રોનાં
મત સાથે, ઉપલાં ફંડના ત્રસ્ટીઓએ છપાવી
પ્રગટ કીધો છે.

મુંબઈ.

ફોટ, ફ્રીયર રોડપર મુંબઈ સમાચાર છાપખાનામાં કેપસર
માણેકજી બરજેરજી મીનાએ હેરહોમજનાએ છાપ્યું છે.

સને ૧૨૭૬ ચઝદેઝરી.

સને ૧૯૦૬ ઇસ્વી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ

૧૬૮૧

કાંદાવાળા મોહોદ્ધાના જરથોસ્તી રેહેવાસીઓની અનબુમને ઉભું કીધેલું ધરમ ખાતાનું કુંડા

તાં ૧ લી નવેમ્બર સને ૧૮૯૫ થી તાં ૩૦ મી જુન
સને ૧૯૦૬ સુધીનો ઉપલાં કુંડનો ઉપજવી તપાસી નકી કરેલો
હીસાબ, જે તાં ૧૮ મી જુલાઈ ૧૯૦૬ થી તાં ૧૯ મી ઓગસ્ટ
સને ૧૯૦૬ સુધી સર દીનશાજી પીટીટ કાંદાવાળા અને બર્યા મો
હોદ્ધા લાયબ્રેરી મધે એ કુંડને લગતા સાહેબોને જોવા સારું ખુલ્લો
મુકામમાં આપ્યો હતો અને જે તાં ૧૯ મી ઓગસ્ટ સને ૧૯૦૬
ને દીને મજેલી સભામાં બહાલ રાખવામાં આપ્યો હતો તે તથા એ
સભાનો હેવાલ જાહેર વરતમાનપત્રોનાં મત સાથે આ ચોપાન્યામાં
ઉપલાં કુંડના ત્રસ્ટીઓએ છપાવી બહાર પાડ્યો છે.

શ્રી પાક દાદાર હોરમઝદની મદદ.

“ કાંદાવાળા મોહોદ્ધાના જરથોસ્તી
રેહેવાસીઓએ ઉભું કીધેલું ધરમ-
ખાતાંનું કુંડ.”

તારીખ ૧ લી નવેમ્બર સને ૧૮૬૫ થી તારીખ ૩૦ મી
જુન સને ૧૯૦૬ સુધીમાં આ કુંડમાં નીચે જણાવેલા સાહેબોએ
સર અવસરે રકમો આપી છે તેની વીગત : —

૫-૦-૦ તા. ૨૪ મી નવેમ્બર સને ૧૮૬૫, શેઠા ખરચેદજી તથા
ધનજીભાઈ દાદાભાઈ પાલનજી દારવાળાએ પાતાના ખાવા
બેહેશતનશીન દાદાભાઈનાં પુનને સારું.

૪૯-૦-૦ તારીખ ૧૧ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૮૯૬ ને દીને નીચે મુ
જબ મળ્યા : —

૧૪) શેઠા સોરાખજી તથા નથરવાનજી તથા યાપુરજી બેરા
મજી એદલજી બારીઆએ પાતાના ખાવા બેહેશતનશી
ન બેરામજી એ. બારીઆનાં. પુનને સારું.

૫) બાઈ હીરાંબાઈ તે મરહુમ એદલજી બારીઆનાં વીધ
વાએ પાતાના છોકરા બેહેશતનશીન બેરામજી એ. બારીઆનાં
પુનને સારું.

૫) બાઈ સુનાબાઈ તે મરહુમ બેરામજી એદલજી બારી
આનાં વીધવાએ પાતાના ખાવા બેહેશતનશીન બેરા
મજી એ. બારીઆનાં. પુનને સારું.

- ૫) શેઠ નવશેઠ જમશેદજી ખારીઆએ પોતાના માસા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૩) શેઠ માણેકજી રતનજી ખારીઆએ પોતાના સસરા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૩) શેઠ રતનજી ફરામજી ધડીઆલીએ પોતાના સગા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૨) બાઈ બચુબાઈ માણેકજી રતનજી ખારીઆએ પોતાના બાવા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૨) બાઈ જીવનબાઈ અરદેશર ખારીઆએ પોતાના સગા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૨) શેઠ માણેકજી જમશેદજી ખારીઆએ પોતાના સગા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૩) શેઠ દોરાબજી રસ્તમજી વાડીઆ તથા ધણીઆણી બાઈ આવાંબાઈએ પોતાના સગા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૩) શેઠ હીમજીબાઈ હોરમસજી સરકાવાળા તથા ધણીઆણી બાઈ હમબાઈજીએ પોતાના સગા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૨) શેઠ પેસ્તનજી માણેકજી વાડીઆએ પોતાના સગા જે હેશ્તનશીન બેરામજી એં ખારીઆનાં પુનને સારું.

૩ ૪૯

- ૧૦-૦-૦ તા. ૨ જી અક્ટોબર સને ૧૮૯૬, શેઠ આદરજી બર જોરજી ગેઆરાએ પોતાના વેવાઈ જે હેશ્તનશીન પેસ્તનજી મેરવાનજી બર્યાનાં પુનને સારું.
- ૬૮-૦-૦ તા. ૧૫ મી આગસ્ટ સને ૧૮૯૭ ને દીને નીચે મુજબ મળ્યા:—

- ૨૫) શેઠ શાપુરજી ડોસાબાઈ બર્યાએ પોતાના માતાજી જે હેશ્તનશીન બાઈ દીનબાઈનાં પુનને સારું.
- ૩) બાઈ ડોસીબાઈ હોરમસજી એદબજી દારવાળા સીપાઈએ પોતાનાં સગાં જે હેશ્તનશીન બાઈ દીનબાઈ ડોસાબાઈ એદબજી દારવાળા બર્યાનાં પુનને સારું.

- ૫) શેઠ મેરવાનજી હોરમસજી એદલજી ભરૂચા રાજાએ પોતાનાં કાઠી બેહેશ્તનશીન બાઈ દીનબાઈ ડોસાભાઈ ભરૂચાનાં પુનને સારું.
- ૧૦) શેઠ દારાબશા કાવસજી મોવડાંવાળાએ પોતાનાં સગાં બેહેશ્તનશીન બાઈ દીનબાઈ ડોસાભાઈ ભરૂચાનાં પુનને સારું.
- ૫) શેઠ ખરસેદજી જમશેદજી ખેંનીઆ ભરૂચાએ પોતાનાં સગાં બેહેશ્તનશીન બાઈ દીનબાઈ ડોસાભાઈ ભરૂચાનાં પુનને સારું.
- ૧૦) શેઠ હોરમસજી એદલજી દારૂવાળા સીપાઈએ પોતાના માતાજી બેહેશ્તનશીન બાઈ હીરાંબાઈનાં પુનને સારું.
- ૧૦) શેઠ પેસ્તનજી નવરોજી મોવડાંવાળા તથા ધણીઆણી બાઈ ડોસીબાઈએ પોતાનાં સગાં બેહેશ્તનશીન બાઈ હીરાંબાઈ એદલજી દારૂવાળા સીપાઈનાં પુનને સારું.

૩ ૬૮

- ૫-૦-૦ તા. ૧૮ મી નવેમ્બર સને ૧૮૯૭, શેઠ રતનજી ફરામજી ધડીઆળીએ પોતાના બાણેજ બેહેશ્તનશીન ફરદુનજી હોરમસજી હાંગકાંગવાળાનાં પુનને સારું.
- ૪૧-૦-૦ તારીખ ૧ લી મે સને ૧૮૯૮ ને દીને નીચે મુજબ મળ્યા:-

- ૧૧) શેઠ નાદરશા સોરાબજી હોરમસજી ખારીઆએ પોતાના બાવા બેહેશ્તનશીન સોરાબજી હોરમસજી ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૧૦) શેઠ ડોસાભાઈ શાપુરજી ખારીઆએ પોતાના કાકા બેહેશ્તનશીન સોરાબજી હોરમસજી ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૫) બાઈ સુનાબાઈ તે ખરજેરજી હોરમસજી ખારીઆનાં વીધવાએ પોતાના બનેલી બેહેશ્તનશીન સોરાબજી હોરમસજી ખારીઆનાં પુનને સારું.
- ૫) બાઈ ગુલબાઈ શાપુરજી હોરમસજી ખારીઆએ પોતાના જેઠ બેહેશ્તનશીન સોરાબજી હોરમસજી ખારીઆનાં પુનને સારું.

- ૫) બાઈ સુનાબાઈ તે નવરોજી સોરાબજી હોરમસજી ખારીઆનાં વીધવાએ પોતાના સસરા બેહેશ્તનશીન સોરા

બાળ હોરમસજી બારીઆનાં પુનને સારું.

- ૩) શેઠ અરદેશર રતનજી હોરમસજી બારીઆએ પાતાના કાકા બેહેરતનશીન સોરાબજી હોરમસજી બારીઆનાં પુનને સારું.
- ૨) શેઠ સોરાબજી દાદાબાઈ રતનજી બારીઆએ પાતાના બાવાના કાકા બેહેરતનશીન સોરાબજી હોરમસજી બારીઆનાં પુનને સારું.

૩ ૪૧)

૮-૦-૦ તા. ૨ જી સેપ્ટેમ્બર સને ૧૮૯૮ ને દીને નીચે મુજબ મળ્યા:-

- ૩) બાઈ બચુબાઈ ડોસાબાઈ રતનજી બીલીમોરીઆએ પાતાના સસરા બેહેરતનશીન રતનજી ધનજીબાઈ બીલીમોરીઆનાં પુનને સારું.
- ૩) શેઠ રતનજી ફરામજી ધડીઆળીએ પાતાના સગા બેહેરતનશીન રતનજી ધનજીબાઈ બીલીમોરીઆનાં પુનને સારું.
- ૨) બાઈ ધનબાઈજી નવરોજી બીલીમોરીઆએ પાતાના સગા બેહેરતનશીન રતનજી ધનજીબાઈ બીલીમોરીઆનાં પુનને સારું.

૩ ૮)

૩૦-૦-૦ તા. ૩૦ મી જુલાઈ સને ૧૮૯૯ ને દીને નીચે મુજબ મળ્યા:-

- ૫) શેઠ નથરવાનજી મેરવાનજી મોગરેલીઆએ પાતાના બાઈ બેહેરતનશીન મંચેરજી મેરવાનજી મોગરેલીઆનાં પુનને સારું.
- ૧૦) શેઠ ધનજીબાઈ એલજી ભરૂચા દારૂવાળાએ પાતાના બાવા બેહેરતનશીન એલજી ધનજીબાઈ ભરૂચા દારૂવાળાનાં પુનને સારું.
- ૫) શેઠ એલજી મેરવાનજી મોગરેલીઆ તથા ધણીઆણી બાઈ નવાજબાઈએ પાતાના બાઈ તથા દેર બેહેરતનશીન માણેજી મેરવાનજી મોગરેલીઆનાં પુનને સારું.
- ૫) શેઠ નથરવાનજી મેરવાનજી મોગરેલીઆએ પાતાના બાઈ બેહેરતનશીન માણેજી મેરવાનજી મોગરેલીઆનાં પુનને સારું.
- ૫) બાઈ મેહેરબાઈ તે મરહુમ ફરહુનજી પેરતનજી બન

થાનાં વીધવાએ પોતાનાં બેન બેહેરતનશીન બાઈ હી
રાંબાઈ તે મરહુમ રૂસ્તમજી ફકીરજી દાવરનાં વીધવા
નાં પુનને સારું.

૩ ૩૦)

૧૦-૦-૦ તાં ૧૨ મી નવેમ્બર સને ૧૮૯૯, બાઈ હીનબાઈ તે મર
હુમ દાદાભાઈ નથરવાનજી અચારવાળાનાં વીધવાએ પોતાના
ખાવીંદ બેહેરતનશીન દાદાભાઈનાં પુનને સારું.

૧૫-૦-૦ તાં ૭ મી એપ્રિલ સને ૧૯૦૦ ને હીને નીચે મુજબ મળ્યા:-

૧૦) શેઠ પેસ્તનજી કાવસજી ભરૂયાએ પોતાના સગા બેહેરત
નશીન રતનશા જીજી દાવરનાં પુનને સારું.

૫) બાઈ ડોસીબાઈ તે શેઠ બેજનજી કેરબાદજી ભરૂયાના
ધણીઆણીએ પોતાનાં કાકી બેહેરતનશીન બાઈ આવાં
બાઈ તે મરહુમ મેરવાનજી અથલાજી ભરૂયાનાં વીધવા
નાં પુનને સારું.

૩ ૧૫)

૧૭-૦-૦ તાં ૨૨ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૯૦૦ ને હીને નીચે
મુજબ મળ્યા:-

૫) બાઈ શીરીનબાઈ ભંગીરજી કાવસજી ઘણેવાળાએ પો
તાનાં બેન બેહેરતનશીન બાઈ ડોસીબાઈનાં પુનને સારું.

૫) શેઠ નવરોજી હીનશાજી બેલીફ પોતાનાં બેન બેહેરત
નશીન બાઈ ડોસીબાઈનાં પુનને સારું.

૭) શેઠ પાલનજી હીરજીભાઈ દારૂવાળાએ પોતાનાં ભત્રીજી
બેહેરતનશીન બાઈ ડોસીબાઈનાં પુનને સારું.

૩ ૧૭)

૭૦-૦-૦ તાં ૧૮ મી ફેબ્રુઆરી સને ૧૯૦૧ ને હીને નીચે મુજબ
મળ્યા:-

૧૦) શેઠ પેસ્તનજી નવરોજી મોવડાંવાળા તથા ધણીઆણી
બાઈ ડોસીબાઈએ પોતાના સગા બેહેરતનશીન ડોસા
ભાઈ એદલજી ભરૂયાનાં પુનને સારું.

૧૦) શેઠ મેરવાનજી એદલજી ભરૂયાએ પોતાના સગા બેહે
રતનશીન ડોસાભાઈ એદલજી ભરૂયાનાં પુનને સારું.

૫) શેઠ ખરસેદજી જમશેદજી ખેનીઆ ભરૂયાએ પોતાના
સગા બેહેરતનશીન ડોસાભાઈ એદલજી ભરૂયાનાં પુ
નને સારું.

૫) શેઠ દારાખશા હોરમજી સીપાઈ ભરૂયાએ પોતાના

બાવા બેહેશ્તનશીન હેરમસજી એદલજી ભર્યાનાં પુ
નને સારું.

૫) બાઈ હમબાઈજી તે શેઠ નવરોજી દાદાભાઈ જીવતા ભર
યાનાં ધણીઆણીએ પોતાના ભાઈ બેહેશ્તનશીન હેર
મસજી એદલજી ભર્યાનાં પુનને સારું.

૫) શેઠ પેસ્તનજી નવરોજી મોવડાંવાળાએ પોતાના સગા
બેહેશ્તનશીન હેરમસજી એદલજી ભર્યાનાં પુન
ને સારું.

૧૫) શેઠ શાપુરજી ડેસાભાઈ ભર્યા તથા ધણીઆણી બાઈ
આવાંબાઈએ પોતાનાં સગાં બાઈ ડેસીબાઈ તે નાના
ભાઈ ડેસાભાઈ ભર્યાનાં ધણીઆણીનાં પુનને સારું.

૧૦) શેઠ મેરવાનજી એદલજી ભર્યાએ પોતાનાં સગાં બાઈ
ડેસીબાઈ તે નાનાભાઈ ડેસાભાઈ ભર્યાનાં ધણીઆ
ણીનાં પુનને સારું.

૫) શેઠ પેસ્તનજી નવરોજી મોવડાંવાળાએ પોતાનાં સગાં
બાઈ ડેસીબાઈ તે નાનાભાઈ ડેસાભાઈ ભર્યાનાં ધ
ણીઆણીનાં પુનને સારું.

૩ ૭૦)

૫-૦-૦ તાં ૧૮ મી ડીસેમ્બર સને ૧૯૦૧, શેઠ શાપુરજી પેસ્તન
જી ચીમોરવાળાએ પોતાના બાવા બેહેશ્તનશીન પેસ્તનજી
માણેજી ચીમોરવાળાનાં પુનને સારું.

૧૫-૦-૦ તાં ૨૨ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૯૦૨, બાઈ સુનાબાઈ તે
મરહુમ શેઠ રૂસ્તમજી હેરમસજી શીંગારાનાં વીધવાએ પો
તાના છોકરા બેહેશ્તનશીન માણેજીનાં પુનને સારું.

૫-૦-૦ તાં ૧૦ મી નવેમ્બર સને ૧૯૦૨, શેઠ શાપુરજી પેસ્ત
નજી ચીમોરવાળાએ પોતાના ભાઈ બેહેશ્તનશીન દાદાભાઈ
નાં પુનને સારું.

૨૦-૦-૦ તાં ૧૦ મી ઓક્ટોબર સને ૧૯૦૩ ને દીને નીચે
સુજ્ય મળ્યા:-

૧૫) શેઠ જીવાજી દાદાભાઈ ભર્યા દારવાળાએ પોતાનાં ધ
ણીઆણી બેહેશ્તનશીન બાઈજીનાં પુનને સારું.

૫) બાઈ દીનબાઈ તે શેઠ રૂસ્તમજી પેસ્તનજી ભર્યાનાં
ધણીઆણીએ પોતાના સગા બેહેશ્તનશીન હીરાજી
હેરમસજી બારીઆનાં પુનને સારું.

- ૨૦-૦-૦ તા. ૪ થી નવેમ્બર સને ૧૯૦૪ ને દીને નીચે મુજબ મળ્યા:—
- ૧૦) શેઠ બીખાજી બરબેરજી બારીઆએ પોતાનાં વહુ બેહેસ્તનશીન બાઈ હીરાંબાઈનાં પુનને સારું.
- ૫) શેઠ ડોસાબાઈ ધાપુરજી બારીઆએ પોતાનાં સગાં બેહેસ્તનશીન બાઈ હીરાંબાઈ તે શેઠ માણિકયા બીખાજી બારીઆનાં ધણીઆણીનાં પુનને સારું.
- ૫) શેઠ સૌરાખજી બેરામજી બારીઆએ પોતાનાં સગાં બેહેસ્તનશીન બાઈ હીરાંબાઈ તે શેઠ માણિકયા બીખાજી બારીઆનાં ધણીઆણીનાં પુનને સારું.

૩. ૨૦)

- ૭-૦-૦ તા. ૧૩ મી ડીસેમ્બર સને ૧૯૦૫ ને દીને નીચે મુજબ મળ્યા:—
- ૫) શેઠ કુરામજી રતનજી બારીઆએ પોતાનાં માતાજી બેહેસ્તનશીન બાઈ રતનબાઈનાં પુનને સારું.
- ૨) શેઠ અરશેહજી કુરામજી રતનજી બારીઆએ પોતાનાં બાઈ બેહેસ્તનશીન બાઈ રતનબાઈનાં પુનને સારું.

૩. ૭)

- ૩૦-૦-૦ તા. ૩૦ મી જુન સને ૧૯૦૬ ને દીને નીચે મુજબ મળ્યા:—
- ૨૫) શેઠ અરદેશર પેસ્તનજી બારીઆ તથા ધણીઆણી બાઈ જનબાઈએ પોતાના છોકરા બેહેસ્તનશીન સૌરાખજીનાં પુનને સારું.
- ૫) શેઠ સૌરાખજી બેરામજી બારીઆએ પોતાના સગાં બેહેસ્તનશીન સૌરાખજી અરદેશર પેસ્તનજી બારીઆનાં પુનને સારું.

૩. ૩૦)

૪૩૦)

નીચે જણાવેલી રકમો ભરાઈ છે પણ હજી વસુલ થઈ નથી:—

- ૧૦૦) બાઈ બાઈજી તે મરહુમ કાવસજી નવરોજી હાલશાપવાળાનાં વીધવાએ પોતાના ખર્ચાદ કાવસજીનાં પુનને સારું.
- ૨૦) બાઈ આઈમાએ તે મરહુમ શેઠ ધાપુરજી પેસ્તનજી ચીમરવાળાનાં વીધવાએ પોતાના ખર્ચાદ ધાપુરજીનાં પુનને સારું.

૧૨૦)

“કાંઠાવાળા મોહલાના જરથોસ્તી રહેવાસીઓની તારીખ ૧ લી નવેમ્બર સને ૧૮૯૫ ઇસ્વી, સને ૧૨૬૫ સને ૧૨૭૫ યઝદેઝ્દરી.”

૯/મે

આમળના હીસાબની ખાડી :—	રૂ.	ફા.	પા.	રૂપયા.	ફા.	પા.
પોર્ટ ત્રસ્ટ બોન્ડ વખત ગેરેન્ડીયું ટકા ૪) તું.	૫૦૦	૦	૦			
પોર્ટ ત્રસ્ટ બોન્ડ સરકારી ગેરેન્ડીયું ટકા ૪) તું.	૪૦૦	૦	૦			
રોડ હાથમાં ખાકી.....	૧૮૦	૪	૩			
ઘેરની ભાવતના જમીન સાથે આસરે રૂ. ૬૬૦૦)				૧૦૮૦	૪	૩
જુદા જુદા સાહેબોએ ઉઠાવેલાં વગેરેમાં						
ભરીઆ તે આગમ આપેલાં લીસ્ટ મુજબ	૪૩૦	૦	૦			
ઘેરનાં બાડાનાં ઉપજ્યા	૪૩૬૦	૦	૦			
બાજના ઉપજ્યા.... ..	૭૪૬	૦	૨	૫૫૬૬	૦	૨
આ હીસાબ મધે જમે પણ વસુલ થવાના રહેલા						
ઘેરનાં બાડાનાં... ..	૧૩૫	૦	૦			
બાજના.	૧૦૫	૮	૮	૨૪૦	૮	૮
				૬૮૮૬	૧૩	૧

હમોએ ઉપલો હીસાબ આ ફંડના ચોપડા સાથે તપાસી જોયો છે અને તે અમારી ખાત્રી પ્રમાણે બરાબર છે.

પેસ્ટનજી કારસજી ભર્યા, તાં ૧૫ જુલાઈ ૧૯૦૬, સરવે હીસાબ તપાસી જોયો છે.

હોરમસજી રસ્ત્રામજી મીસ્તરી સહ, હીસાબ તપાસવાં બરાબર માલમ પડ્યો છે. સહી દાં પોતે.

અરોરોજી જમરોરોજી ભર્યા, હીસાબ આજરોજ તપાસ્યો છે અને બરોબર માલમ પડ્યો છે. સહ, દાં પોતે, તાં ૧૫ મી જુલાઈ ૧૯૦૬.

અનણુમને ઉલું કીધેલું ધરમ ખાતાનું ફંડ. ”
ચઝદેઝરદીથી તારીખ ૩૦ મી જુન સને ૧૯૦૬ ઇસ્વી,
સુધીનો હીસાખ.

ઉધાર

	રૂ.	આ.	પા.	રૂ. પા.	કા.	પા.
ફંડને અમતાં ઘેરનાં મ્યુનીસીપાલ તથા કલેક્ટર નાં બીજાં બરખા ...	૭૨૭	૧૩	૧૦			
આજના વીમાનાં પ્રીમીયમના બેઠા (ઘેરનો વીમા)	૬૩	૧૨	૦			
પોસ્ટનક્ટ બોન્ડો બીધાં તેમાં પ્રીમીયમના બેઠા.	૪૫	૨	૦			
અરચ ખાતે:—				૮૬૬	૧૧	૧૦
અમળારો કીધા તેની ઘટના બેઠા ...	૬૬૨	૭	૬			
અબીઆરી મઘેનાં વાસણો કબાઈ કરાવ્યાં તેના બેઠા ...	૧૧૬	૦	૦			
જથ્થો ઉધરાણાથી કરાવ્યાં તેમાં ઘટના તથા ફેટાકાં જથ્થો ફંડ મઘેથી કીધાં તે સાથે	૨૬૮	૨	૬			
બાઈટના અરચના, વધારો બાદ કરતાં ઘટ પડી તેના. ...	૧૧૧	૦				
ફંડની મીલકતને અમલું સમારકામ, બટરકામ તથા પરચુટણના ...	૪૧૪	૧૧	૩			
ઉઠમણા વગેરેમાં બરાખબી રકમો મોઝેદ બિરામણ આંદીઆ વસુલ કરી બાંપા તેનાં કમીશનના.	૨૧	૮	૦			
પરચુટણ અરચ, ટીપીટ, ચોપડી વગેરેના ...	૨૧	૦	૦			
				૧૮૬૮	૮	૬
આ હીસાખ મઘે વચાજ તથા બાઠાની રકમો જે વસુલ કરવાની રહેલી છે, અને જે જમ્મે આ પેલી છે તે ઉધાર ...				૨૪૦	૮	૮
મીલકત અને અવેજ:—						
પોસ્ટ નક્ટ બોન્ડો ૬૬૪ નાં વચાજનાં ...	૧૮૦૦	૦	૦			
સેવિંગ્સ બેંકમાં પુરાત બાકી ...	૮૭૧	૨	૦			
પુરાત હાથમાં બાકી ...	૨૩૯	૧૪	૧			
ઘેરની બાબતના જમીન સાથે આસરે રૂ. ૬૬૦૦)				૩૬૧૧	૦	૧
				૬૮૮૬	૧૩	૧

અમા આ અખ્યામી જણાવીએ છીએ કે આ ફંડનો હીસાખ જે
આ સરવાલામાં ઉતારેલો છે તે ખરાબર છે.
લુલયુક બેહેણી દેવી.

હીરજીભાઈ જમશેદજી અયુ,
પેસતનજી નવરોજી માવડાંવાળા,
કાવરાજી બેજનજી ગોરવાળા,
તસ્દીઆ.

તા. ૧૯ મી ઑગસ્ટ ૧૯૦૬ ને દીને મળેલી સભાનો હેવાલ.

કાંઠાવાળા મોહોલાનો ઘંખાર-જશન બંધ કરવા સામે
લેવાતો વાંધો.

જશન બંધ કરવાનું કારણ-મોહોલલેદારોની કહેવાતી મંદ લાગણી.

ઘંખાર એટલે શું ? “ મલીદા-ગોસ્તનાં ખાણાં, અને દારૂના દોર
સાથના ઘંખાર સામે દાકતર અપુનો અભાવ.

[સામવાર, તા. ૨૦ મી ઑગસ્ટ ૧૯૦૬ નાં “ જામે જમશેદ ” ઉપરથી.]

નજ બજાર નજદીક આવેલા કાંઠાવાળા મોહોલાના જરથોસ્તી રહે
વાસીઓએ ઉભાં કરેલાં ફંડમાં નાણાં બરનારાઓની એક સભા ગઇ
કાલે પાછલા પોહોરના ડા વાગે એ મોહોલામાં આવેલી શેઠ નસરવાનજી
હીરજીભાઈ કરાણીની દરેહમેહેરવાળાં મકાનમાં મળી હતી, જે વેળાએ
ફંડના એક ત્રસ્ટી ડા. હીરજીભાઈ જમશેદજી અપુને પ્રમુખપદ આપ
વામાં આવ્યું હતું. સભામાં આશરે ૩૦ જરથોસ્તીઓ હાજર થયા હતા.

પ્રમુખે શરૂઆતમાં ‘જણાવ્યું’ કે કાંઠાવાળા મોહોલાના જરથોસ્તી
ઓએ ૧૮૬૪ માં સ્થાપેલાં ફંડનો ૧૮૯૫ થી ચાલુ સાલ સુધીનો હીસા
બ બહાલ રાખવા માટે આ સભા બોલાવી છે. છેલ્લો હીસાબ ૧૮૯૫
માં બહાલ રાખવા પછીથી આપણું ફંડ નાણું અને આવકજવક મોટી
નહીં હોવાથી અસાર અગાઉ તમને તસ્દી આપવાની જરૂર જવામાં
આવી નહતી. આ ફંડનો હીસાબ જે ત્રણ ઓડીટરોએ તપાસ્યો છે તે
સર દીનશાહ પીટીટ લાઇબ્રેરીવાળાં મકાનમાં સરવે જરથોસ્તીઓની
જાણ માટે મુકવામાં આવ્યો હતો અને લાઇબ્રેરીયનને જણાવવામાં આ

વધુ હલું કે જોઆ આ હીસાખના સરવાયાં સાથે હીસાખના ચોપડા તપાસવા માંગે તેઓને મીં પેસ્તનજી નવરોજીને ઘર જઈ ચોપડા તપાસવા કહેવું. વધુ બોલવાની જરૂર નહીં હોવાથી હું દરખાસ્ત મોકલું કે તપાસેલા હીસાખ બહાલ રાખવો.

મીં પાલનજી પેસ્તનજી લાકડાંવાળાએ જણાવ્યું કે આ દરખાસ્ત સામે મને વાંધો છે. ફંડના ત્રસ્ટ દીડની કલમ મુજબ ત્રસ્ટીઓએ દર વરસે હીસાખ બહાર પાડવો નથી અને તેટલા માટે કાયદાપુરવક રીતે હીસાખ રજુ કરવામાં આવવો નથી એવી નોંધ સાથે હીસાખ બહાલ રાખવો એવો સુધારો હું મેલું છું. દીડમાં જણાવ્યું છે કે હીસાખ દર વરસે છપાવી વહેંચવો, પણ તેમ કર્યું નથી એટલે તમારું કામ કાયદા વીરુદ્ધ કહેવાય.

મીં પીરોજશાહ મીસ્ત્રીએ સુધારાને ટેકો આપ્યો હતો.

પ્રમુખે ખુલાસો કીધો કે આગલા ત્રસ્ટીઓ પણ દર વરસે હીસાખ બહાર પાડતા નહતા અને સભા બોલાવતા હતા નહીં. જો દર વરસે સભા બોલાવી હીસાખ રજુ કરવો એવી ફરજ નાખવામાં આવતે તો અમે ત્રસ્ટી તરીકે રહેવા તથ્યાર નહતા. અમને કુરસદ નથી, અમને કાંઈ એમાં હાંસલ નથી; તમે કાંઈ અમને આપતાં નથી. આગલા ત્રસ્ટીઓની માફક અમે પણ કામ લીધું છે.

મીં હોરમસજી ફરતમજી મીસ્ત્રીએ જણાવ્યું કે પ્રમુખે દર વરસે સભા બોલાવવાની જરૂર નથી, તે માટેના ખુલાસો કર્યો છે. આજે જ કામ કરવા તમે ભેગા મળ્યા છો તે બળવી ભવીશમાં કેમ કરવું તેનો ઠરાવ કરવો. આ હીસાખ દર વરસનો જુદો જુદો આપતાં બહુ મહેનત પડતે. હીસાખ બહાર પાડવા અને તપાસવાની નેમ એજ છે કે કાંઈ નાણાંનો ગેરહપયોગ થયો છે કે નહીં તે જોવું. કાંઈ ગેરરીતી વપરાઈ છે કે નહીં તે વીથે પુછો. મારી નાકેશ અકલ મુજબ હીસાખ ખરો છે. દર વરસની ઘટ ચોપડામાં લખી છે તે વાળખી ઘટ આવેલી છે.

પ્રમુખે જણાવ્યું છે કે ફંડ ક્યું મોટું છે કે દર વરસે હીસાખ છપાવી નકામે ખરચ કરી ફંડને નુકસાન કરવું.

મીં પાલનજી-આડીટરો નેમવાની અંજુમને ત્રસ્ટીઓને ક્યારે સતા આપી છે ?

એક ત્રસ્ટી મીં કાવસજી-એ તો અમારી મુનસફી ઉપર આધાર રાખે છે. આડીટરોએ હીસાખ તપાસ્યો તેમાં નુકસાન થું થયું ?

એક સભાસદ-તમે ચાલુ થતા આવેલા ધંખાર બંધ કરી ત્રસ્ટ દીડના કાનુનનો ભંગ કીધો છે.

પ્રમુખ- ખારની ખાખદ બહારની છે. તે વીશે આપણે વીચાર કરવા ભેગા મળવા નથી. આજનું કામ પડતું મુકી બહારની ખાખદ વચમાં લાવશે તો હું સભા બરખાસ્ત કરીશ.

મત લેવામાં આવતાં મીં પાલનજીના સુધારાની તરફથીમાં ફક્ત ૪ મત પડ્યાં હતાં, જેથી તે વધુ મતે રદ થયો હતો. અસલ દરખાસ્ત ઉપર મત લેવાતાં તેની વીરૂધ્ધ એક પણ મત નહીં પડવાથી તે એકમતે બહાલ રાખવામાં આવ્યો હતો.

એ પછી નીચલાં ઠરાવો એકમતે પસાર કરવામાં આવ્યા હતા:—ફંડના એક ત્રસ્ટી મીં પાલનજી મેરવાનજી ઓખરીએ પોતાની નાદરૂસત તખ્તીયતને લીધે રાજીનામું આપ્યું છે તે આ સભા ફલગીરી સાથે બહાલ રાખે છે અને તેવણની જગાએ મીં પેસતનજી કાવસજી અસલાજી ભરૂચાને નેમે છે; ફંડનો હીસાખ ઓડીટરો મેસરસ પેસતનજી કાવસજી ભરૂચા, હોરમસજી રૂસતમજી મીસતરી વાડીયા અને ખરશેદજી જમશેદજી ભરૂચાએ તપાસ્યો તે માટે આ સભા તેમનો ઉપકાર માને છે; હવે પછી ફંડનો હીસાખ તપાસવા ઓડીટરો તરીકે મેસરસ હોરમસજી રૂસતમજી મીસતરી વાડીયા અને ખરશેદજી જમશેદજી ભરૂચાને નેમ વામાં આવે છે; સભા ભરવા માટે મકાન વાપરવા આપવા માટે માલેક મીં પીરોજશાહ નદરવાનજી કરાણીનો ઉપકાર માનવામાં આવે છે.

સેવટે બીજું કામ સભા સનમુખ નહીં હોવાથી પ્રમુખનો ઉપકાર માનવાનો ઠરાવ કરી સભા વીસરજન થઈ હતી. તોપણ પાછળથી કેટલીક તકરાર ચાલી હતી.

ધંખારની ખાણીપીણી ઉપર ચુથણાં.

મીં પાલનજીએ તે પછી જણાવ્યું કે કાયદા મુજબ ૬ ત્રસ્ટીઓ નેમવા તથા દર વરસે હીસાખ બહાર પાડવો જોઈએ. આ વરસનો હીસાખ રૂ ૧૦ ના ખરચમાં છપાવી આપવાને હું માથે લેઈ છું. જો તમે હીસાખ ઉતારી લઈ જવાની પરવાનગી આપશો તો તેની ૧૦૦ નકલ છપાવી હું વહેંચીશ.

પ્રમુખ-સભા બરખાસ્ત થઈ છે છતાં હું સભાસદોનો એ વેળાએ વીચાર જણાવવા માણું છું.

મીં પાલનજી-દર વરસે હીસાખ બહાર પડશે તો ફંડ લોકોની વધુ જાણમાં આવશે અને ફંડમાં વધારો થશે.

પ્રમુખ-અમે વીચાર કરીને જવાબ આપીશું.

મી० પાલનજી-૪૨ વરસ થતાં ધંખાર થતો હતો પણ ગમે વરસે ધંખાર ત્રસ્ટીઓએ શું કામ બંધ કીધો ?

પ્રમુખ-ફંડ કાંઈ ધંખાર કરવાનું નથી. મી० હારમજી મીઝીએ ખને કહ્યું કે હું ધંખારની આગેવાની લઈ ખને તેમ જોઈ થટ આવે તેમ કરીશ, પણ ત્રસ્ટીઓએ એ કામમાં સામેલગીરી આપી મદદ કરવી અને થોડી થણી થટ પુરી આપવી. પણ થોડી થણી તે કેટલી રકમ આપવી ? ધંખાર વીશે લોકોની લાગણી તીક્ષ્ણ છે અને ધરાનમાં પણ ધંખાર કરવાનેા મુખ્ય ધરમ લેખવામાં આવેછે તે હું જાણું છું. અમે કાંઈ ધંખાર કરવાની વચ્ચે આવતા નથી. ધંખારના ખરચની ખોટ પ્રવામાં ફંડની રકમ ઘસડાઈ જાય છે તો શા માટે ખીજાં કાંઈ વધુ ઉપયોગી કામ પાછળ ફંડનું નાણું ખરચવામાં નહીં આવે ? હું ત્રસ્ટી થયો ત્યારથી મારું મત એ હતું કે ફંડ ધંખારમાં વાપરવું નહીં, પણ ખીજા ત્રસ્ટીઓ ધંખારમાં ફંડમાંથી પછંસા આપવાની તરફેણ હોવાથી મારે તેમની બહુમતીને નમવું પડ્યું હતું. પણ હવે ખીજા ત્રસ્ટીઓ પણ ધંખાર પાછળ ફંડનું નાણું નહીં ખરચવાની તરફેણમાં છે. હવે બંધ કીધેલા ધંખાર માટે ફંડમાંથી અમારાથી પછંસા આપી શકાય નહીં. આખી અંજીમન ધંખારમાં પછંસા આપવાની તરફેણમાં હોય પણ ફક્ત એ જણા સામે થાય તો અમારાથી ધંખારમાં પછંસા અપાય નહીં. આ ફંડ ધંખારનું નથી, પણ મોહોલાના રહેવાસીઓના ફાયદા માટે છે. મોહોલામાં વસ્તી થટતી જાય છે તે વધારવાનાં સાધન તરીકે એ નાણાંમાંથી મીઝકત લઈ ગરીબોને ત્યાં વસાવથે યા એવું ઉપયોગી કામ કરયે તો બેહેતર છે. અગાઉ ધંખાર થતો અને તેમાં ખોટ આવતી તો ઠુરતાઠુરત બધાઓ મોહોમાંહે નાણું ભેગું કરી ખોટ પુરી આપતા હતા. એમ છતાં અમે અંગત મેહેનત કરી ખોટા આપશે એટલું અમે ધંખારમાં આપીશું. ફંડમાંથી થોડી થણી થટ આપવાનું પણ કાંઈ પ્રમાણ હોવું જોઈયે. ધંખાર એટલે “નેશનલ ફીસ્ટ.” National feast ધંખારનેા અર્થ કાંઈ એધીની માફક ખાવું અને દારૂ મીવો અને ખીજે દીને માંદા પડવું એવો નથી. ધંખાર એટલે ધરમનું ખાણું કરી ખે.દાની શુકરગુજરી કરવી. આપણા મોહોલામાં ધંખારમાં મલીદા અને ગોસની વાણી અને દારૂ પીરસવામાં આવે છે. અને તમે ધંખાર કરો છો ? મોટો ખરચ શું કામ કરવો જોઈયે. મુખ્યમાં ખીજે કુથે ધંખારમાં મલીદા યા ગોસતની વણીકે દારૂ પીરસવામાં આવતો નથી.

મી० પીરોજશાહ મીઝી-ફંડની મુદલ રકમ નહીં, પણ વયાજમાંથી કાં નહીં થટ પ્રવામાં આવે ? હરકોઈ બાબદમાં નાણું ખરચવાનું દીડમાં જણાવ્યું છે. ધંખારમાં આપવાનેા રીવાજ હતો અને તેમાં હવે પછી નાણું આપવુંજ પડશે. મોહોલાવાસીઓની જ્યાં સંમતી આવી ત્યાં ત્રસ્ટીઓનું કાંઈ ચાલે નહીં.

પ્રમુખ-જેને ઘંખાર કહેવામાં આવે છે તેવો ઘંખાર કરવામાં આવે તો ખરચમાં થટ નહીં આવે, પણ સામી રકમ ફાળવે પડે. ફંડની જે કાંઈ રકમ વધે તે ગરીબ જરથોસ્તીઓને મદદનો પુરાં પાડવામાં વાપરવી જોઈએ. કેટલાકો તો પોતાના મીત્રોને પણ ઘંખારમાં સાથે લાવતા હતા, જેથી વધુ ખોટ જતી હતી.

એક મેમબર-ઘંખાર બંધ કર્યો તો જશન કાં નહીં કર્યું ?

પ્રમુખ-હું સરવેને પુછીશ કે અસાર સુધી જશનો થયાં તેમાં કેટલા જણા જશનમાં આવી યથા અરોમ ભણતા હતા. ચાર પાંચ ગ્રહ સ્થો, ત્રસ્ટીઓ અને થોડાંક બચાંઓ જશનમાં હાજરી આપતા હતા. બધાઓ નહીં આવવાથી ભણાવતી મેજ રવડવા લાગી અને ગાય, ઢોરોને ખવાડવાની ફરજ પડી.

ત્રસ્ટી મીં કાવસુએ વધુ ખુશાસી કીધા કે પાંચમા ગાથાને દીને સરવે ભાઈઓ મળી નવાં વરસ માટે હમાજીર કરે એવી નેમથી જશન થતું હતું, પણ કેટલાં વરસ થયાં કે.ઈ.બી જશનમાં આવતું નહતું. છોકરાઓ ઉભાઈ જાય અને સાથે ૧૫-૨ વરસના બચાંઓને પણ લાવે અને જશનની કીયા વખતે બચાંઓની રડારોળ ચાલે. આવી મીજબસમાં વાજબી નહીં લાગવાથી દસતુરજીને તેડું કરવાનું પણ માંડી વાળવામાં આવ્યું. મોહોલાવાસીઓની લાગણી મંદ પડવાથી જશન બંધ કરવાની ફરજ પડી છે.

કેટલીક વધુ તકરાર પછી સઘળાઓ વીખેરાયા હતા.

જાહેર વર્તમાનપત્રોનાં મતો.

કાંદાવાળા મોહોલાના જરથોસ્તીઓનું કંડ.

[“ જામે જમશેદ,” મંગળવાર, તા. ૨૧ મી આગસ્ટ, ૧૯૦૬.]

દરેક જાહેર ખાતાના કારોબારનો રીપોર્ટ દર સાલ નીચમીત બહાર પાડવાની જરૂર અમે આજ ખાસુદત થઈ કબુલતા આવયા છીએ. તેથી ગયા રવીવારે કાંદાવાળા મોહોલાના જરથોસ્તીઓએ ઉભાં કરેલાં કંડ માં નાણાં ભરનારાઓની સભામાં એ ખાતાના વહીવટનો હેવાલ દર સાલ નીચમીત છપાવી બાહર પાડવાને કેટલાક સભાસદોએ પોતાની લા બણી પ્રદરશીત કરી હતી તેની તરફ અમારી દીક્ષસોજ છે. કોઈખી ખાતાના કારોબારનો દષ્ટ વરસની સામટી મુદતનો રીપોર્ટ રજુ થતાં તે આજના સુધરેલા અને આગળ વધેલા જમાનાના લોકોને પસંદ નહી પડે એ દેખાઈતું છે. અસધના વખતમાં લાંખી મુદતે રીપોર્ટ રજુ થયા હશે, પણ તયાર પછી વખત ફેરવાયો છે, અને તેની અસરથી તે વખતની રૂઢીમાં પણ ફેરફાર કરવાનો સમય આવેલો લેખાશે. આ ખાતાના ત્રસ્ટી સાહેબોની મુશકેલી અમે સમજી શક્યે છીએ. છેલી સભાના સરન શીન ડા. હીરજીભાઈ જમશેદજી અપુએ પોતાનાં ભ.પણમાં તે ખુલાસે વાર સમજાવી છે, અને તેવણે સાબિત કરી આપ્યું છે કે રીપોર્ટ રજુ કરવામાં થયેલી દીન માટે ત્રસ્ટીઓ કોઈખી રીતે જવાબદાર નથી. કંડ નાં ટુંક સાધનો જોતાં તેમજ ચાલતી આવેલી રૂઢી ઉપર ધ્યાન આપતાં આ ખાતી માટે ત્રસ્ટીઓને જોખમદાર ઠરાવવા ગેરવાજબી લેખાશે. પણ હવે જયારે નાણાં ભરનારાઓની સભામાં આ ખાતાના રીપોર્ટ દર સાલ રજુ કરવાની ખાએસ ખતાવવામાં આવી છે, અને તે ટુંક ખરચમાં કરી આપવાને એક સભાજન માથે લેએ છે તયારે નાણાં ભરનારાઓની લાગણી મુજબ અમલ કરવાને ત્રસ્ટીઓ ચુકશે નહીં એવું માનવાને કારણ રહે છે. ડા. અપુનાં ભાષણ ઉપરથી અમે તેનાં અનુમાન ઉપર આવે છીએ. અમને લાગે છે કે આ એક એવી બાબદ હતી કે જે ઉપર તકરારની ગરમીથી દોરવાઈ જઈને ઉશકેરાયા વગર સભાસદોની લાગણી રજુ કરી શકાતે, અને તેમ થતાં આ ખાતાના કારોબાર ખીન હાંસલે ચલાવતા સાહેબો તે ઉપર તેવીજ દીક્ષસોજ થી ધ્યાન આપવાને ચુકતે નહીં. આ કંડને વધારવાનું, ખીલવવાનું, અને તેને વધારે કામ-ઉપયોગી બનાવવાનું નાણાં ભરનારાઓનું કામ છે. અમે હમીદ રાખ્યે છીએ કે ચાલુ સાલના હીસાખ ટુંક ખરચમાં પ્રજ

કરાવવા સારું જે માગણી કરવામાં આવી હતી તે હમેશ માણુ રાખવામાં આવશે, અને બીજા સાહેબો એ કુંડને સરખાવસર તેવીજ રીતે મદદ કરતા રહીને તેને બને એટલું ઉપયોગી બનાવશે.

ધમખારના સંબંધમાં ૩૦ હીરજીભાઈ અપુએ કરેલો ખુલાસો પણ સંતોષકારક છે. ડાક્ટર અપુએ કહ્યું તેમ ધમખાર વીવે જરૂરો સ્ત્રીઓની બાગણી બહુ તીક્ષ્ણ છે. પણ કાંદાવાળા મોહોલાના જરૂરો સ્ત્રીઓ તરફના ધમખારમાં જેમ જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ જે ‘મલીદા અને ગોસની વાણીઓ’ સાથે દારૂ પીરસવામાં આવતો હોય તેો ધમખારની વ્યાખ્યા જલદીથી સુકરર કરવાની એ મોહોલેદારોની ફરજ છે. એ કુંડના એક ત્રસ્ટી તરીકે ૩૦ અપુ પોતે કાંઈ ધમખારની વીરૂધ્ધ નથી, પણ ધમખાર કરવાની ખોટીખરચાણુ રીતી તેમને પસંદ નથી. તે ઉપરાંત ધમખાર કરાવવાની હીમાયત કરનારા સાહેબોએ આ કુંડની મુજ નેમ પણ ધ્યાનમાં રાખવાની છે. આ કુંડ કાંઈ ધમખાર કરવાનું નથી. મોહોલેદારોના કાયદા માટે એ કુંડ સ્થાપેલું છે. કાયદા મુજબ કામ લેવાના હેતુથી ૩૦ અપુ અવલથીજ આ કુંડનાં નાણાં ધમખારમાં વાપરવા માંગતા નહતા, પણ બીજા ત્રસ્ટીઓની બહુમતી આ ગળ તેવણતું ચાલ્યું નહી. પણ આયંદે બીજા ત્રસ્ટીઓની તેવણતાં મતને મળતા થયા છે કે કુંડનાં નાણાં ધમખાર પાછળ ખરચવાં નહી. ૩૦ અપુ ખુલ્લું જણાવે છે કે “ ધમખારના ચીતસરના ખરચમાં ખોદા આવશે એટલું અમે આપીશું, પણ મુખ્ય કદીને એ કુંડનાં નાણાંમાંથી મીલકત લઈ ત્યાં ગરીબ જરથોરતીઓને વસાવે યા જેવુંજ બીજું કે.ઈ ઉપયોગી કામ કરવે તે વધારે પસંદ કરવા ભેગ છે ” આ બહુ સ્તુત્ય કરાવ છે, અને તે સરવેને પસંદ પડેલો જોઈએ છે.

એ કુંડમાં નાણાં ભરનારાઓને અમારી સુચના છે કે ૩૦ અપુની દુરઅંદેશ સલાહ મુજબ અમલ કરવો. જેને ધમખાર કહેવામાં આવે છે, તેવોજ ધમખાર કરવો, જેથી ‘ખરચમાં ઘટ નહી આવશે, પણ સામી રકમ ફાજલ પડશે.’ કુંડની જે રકમ વધે તે ગરીબ જરથોરતીઓને મકાનો પુરાં પાડવા પાછળ વાપરવી. અમે અગાઉ જણાવી ગયા છીએ કે ખાણા-ગાના વગરનાં જથ્થા આજના પારસીઓની ઝાઝી સંખ્યાતું ખેંચાણુ કરતાં નથી. આ કુંડના એક ત્રસ્ટી મીં કાવસજીએ કાંદાવાળા મોહોલાના જરથોરતીઓ તરફનાં જથ્થાનું જે ચીત્ર ગયા રવીવારે દોર્યું હતું તે અમારી દલીલને ટેકો આપે છે.

ધંખારો પાછળ થતો ખરચ.

[“ અખખારે સોદાગર, ” તા. ૨૧ મી આગસ્ટ ૧૯૦૬.]

આજ કાલ પારસીઓમાં હર બહાને ખાણી પીણીના મેલાવડાઓ કરવાની અને તે પાછળ જોઈએ તે કરતાં વધુ પૃષ્ઠસો ખરચવાની ટેવ વધતી જાય છે. ખરું છે કે ધંખારો અને જથ્થો કરવાની રૂઠી તેમના માં અસહ્ય જાય છે. હાખધા તરીકે દેડ મહીના સાથે વરષા રૂઠની શરૂઆત થાય છે અને તે વેળા કોઈજ એવું પારસી ખાંતું યા મંડળ હશે કે જે પોતાનું જથ્થા નહીં કરતું હોય. અલખતાં જથ્થા કરવાની અસહ્ય નેમ ઘણી મોટેપર છે. વરસાદની મોસમ શરૂ થાય તે વેળા પુર તો વરસાદ પડી દુનયા ઉપર આખારી ફેલાવે અને માણસ જાત હર ચીજથી તરૂપત થઈ સંતોષમાં રહે એ માટે દુવા સુજારવા અને ખુદા ની માયા ચાહવા સારું પાંચ પચીસ ભાઈઓ બેગા મળે અને બંદગી કરી ફળ પાનની ચાથણી કરે તેમાં ખોટું કંઈ નથી, પણ આજે કેટલા ધંખારો અને જથ્થો વેળા આ નેમ મુજબજ વરતવામાં આવે છે ? આજે તો પહેલાં પેટની પુંજ ઉપર ધયાન આપવામાં આવે છે અને તે પાછળ જેમ ગમે તેમ પૃષ્ઠસો ખરચવામાં આવે છે. કાંદાવાળા મોહો લાના ધંખારના સંબંધમાં એ લતાના રહીશોની સલામત રવીવારે મળી હતી જે વેળા સભાના પ્રમુખ ડા. હીરજીભાઈ અપુએ વાજખી રી તે જણાવ્યું હતું કે જે ફંડ સ્થાપ્યું છે તે ધંખારના ખરચની ખોટ પુરવામાં ઘસડાઈ જાય છે તે શા માટે ખીજાં કોઈ વધારે ઉપયોગી કામ પાછળ ફંડનું નાણું ખરચવામાં નહીં આવે ? હાલમાં એ ફંડના સઘળા ત્રસ્ટીઓ ધંખાર પાછળ નાણું નહીં ખરચવાની તરફેણમાં છે. એજ રકમ જે મોહોલાના રહેવાસીઓના ફાયદા માટે વાપરવામાં આવે તો બેશક ઘણું ફાયદા ભર્યું થઈ પડે, વળી વધારે રમુજી તો શું છે કે કાંદાવાળા મોહોલાના ધંખારો કંઈ સાધારણ ધંખાર પેઠે કરવામાં આવતા નથી. ત્યાં તો મહીદા અને ગોચતની વાણીઓ અને દારૂનો બહાર ચાલે છે. અલખતાં આ પાછળ થતો ખરચ નાપસંદ કરવાજોગ છે. જે મોસમની શરૂઆતમાં શુકરગુજરીનો મેળાવડો કરવોજ હોય તો ભલે બંદગી કરી ફળ પાનની ચાથણી કરવી પણ મહીદા ખાવા અને દારૂ પીવો એથી કોઈ જાતની મતલબ સરતી નથી અને ધરમ ખાતે આપવામાં આવેલાં નાણાંની મતલબ સચવાતી નથી. હાલ ડા. અપુ અને તેવણના જોડયા ત્રસ્ટીઓ જે ઠરાવ ઉપર આવયા છે તે હુમો વાજખી લેખી ધંધળીએ છીએ કે ખીજાં એવાંજ ફંડના ત્રસ્ટીઓ પણ મજકુર કાંદાવાળા મોહોલાના ફંડના ત્રસ્ટીઓને પગલે ચાલી પોતાને હસ્તકનાં ફંડોનો ઉપયોગ ખાણીપીણીના મેળાવડાઓ પાછળ કરવાને બદલે ખીજાં વધારે લોકોપયોગી કામો પાછળ ખરચે.

Gahambar Feasts of the Bharucha Parsis.

[“રાસ્ત ગાફતાર,” તા. ૨૬ મી ઓગસ્ટ સને ૧૯૦૬.]

કાંદાવાળા મોહલ્લાના પારસીઓમાં એક “ટીપાટનું તુફાન” જાણ્યું છે. એ મોહલ્લામાં ધણીખરા ભરૂચાપારસીઓ વસે છે, અને ભરૂચા ભાઈઓને મીઠાન ઉપર બહુ શોખ છે તે તો એક જાણીતી સચાઈ છે. હવે આ પારસી મોહલ્લાદારોનું એક ખાસ ફંડ છે, જેમાંથી ગાહામ પારતું જમણું કરવામાં આવે છે. આ જમણું આજ ૪૨ વરસ થયાં થતું આવ્યું છે, અને ભરૂચા ભાઈઓ સાધારણ ગાહામપારનાં દાણ ધાનનાં જમણને બદલે ગોસત અને ઘરાખ અને મલીદાનું જમણું દર સાલ જમતા આવયા છે. આવી મજાદુ જે કોઈથી ગાહામપારમાં પડતી નથી તે ભરૂચા ભાઈઓ મેળવતા હોય તો ખીજ પારસીઓ તેમની અદેખાઈ કરી શકે. પણ એ ગાહામપારતું જમણું ફંડના ત્રસ્ટીઓએ ગયે સાલથી બંધ કીધું, કારણ કે ફંડમાં નાણાં ભરાતાં નથી, અને જમણું ખાવા આવનારાઓ સાથે પોતાના મીત્રોનેથી ગરમાગરમ ગોસત અને ધીમાં ઝઝરતો મીઠો મલીદો અને લાલમલાલ ઘરાખ નોશ કરવા માટે જમણમાં લાવવા લાગ્યા. આથી ખરચ વધી પડ્યો, અને ફંડમાં ખાટો પડ્યો. દર સાલ ખોટ જણવા લાગી કે જે પુરવાની જે ગવાઈ રહી નહી. આથી ગાહામપારતું જમણું ત્રસ્ટીઓએ બંધ કીધું, જે બાબે મોહલ્લાદારોની ગયે રવીવારે મળેલી વારસીક સભામાં ઘણી તકરાર ચાલી હતી. તકરારનો જવાબ આપી આ મોહલ્લાદારોને થાંત પાડવા અને રાજી રાખવાનો સુખો ફંડના ત્રસ્ટીઓને માથે અને તેમાં અમલ કરીને ડા. હીરજીભાઈ જમણેજી અપુને માથે આવી પડ્યો, જેઓ ઉપલી સભામાં પ્રમુખસ્થાને હતા. ડા. હીરજીભાઈ સુધારાવાળા છે માટે તેઓ ગાહામ પારનાં ખાણ તરફ અભાવ ધરાવતા હશે એવો કેટલાકોને શક હશે; પણ એ અહસ્યે ખુલ્લું કહ્યું કે, “ગાહામપાર વીશે લોકધાગણી તા ક્ષણ છે અને ધરાનમાં પણ ગાહામપાર કરવાનો મુખ્ય ધર્મ લેખવામ આવે છે તે હું જાણું છું.” પણ ગાહામપારતું રસરસતું અને સ્વ દીઠ ખાણું કરવામાં ફંડની રકમ ઘસડાઈ જાય છે તેવું કેમ ? ડા. અપુ વાજબી કહે છે કે, ખાણના ખરચની ખોટ પુરવામાં આ નાણું ખરચી નાખીએ તેના કરતાં મોહલ્લાદારોની હાલત સુધારવામાં તે વાપરીએ તો કેવું સારું ! વળી એજ હીપતરાન અહસ્યના જણાવયા પ્રમાણે તેઓ અને ખીજ ત્રસ્ટીઓના હાથમાં જે નાણું છે તે કાંઈ ગાહામપાર જમાડવા માટે નથી, પણ મોહલ્લાના રહેવાસીઓના ફાયદા માટે છે. ત્યારે એમજ છે સારે જે મોહલ્લાદારો જમણું જમવાના અભખરાની ખાતર ફંડનાં નાણાંને જે ઉપયોગ કરાવવા ભાગે છે તેમાં તેઓ વાજ

ખી ગણાશે નહીં. જો તેઓએ ગાહામખારનું જમણું ખાવું જ હોય તે ખીજા પારસીઓની જેમ જી ખરચીને તેમ કરવું. ડાઁ અપુ કહેછે કે “મોહલલામાં વસતી કમી થતી જાય છે, માટે આ નાણાંમાંથી મીઠકતલધ ગરી બોને સં વસાવીયે યા એવાંજ કોઈ ખીજાં ઉપયોગી કામો કરીયે તે તે બેહતર ગણાય.” અમો આ અંબીપ્રાય સાથ મળતા છીયે, અને અમો ઉ મેદ રાખીયે છીયે કે ખીજા સમજી મોહલલેદારો પણ આ વીચાર સાથ મળતા થઈ પોતાનાં કંડને સ્વાદીષ્ટ જમણાં ખસડાઈ જવા ન દેતાં તેને કોઈ ખી રૂડાં કામમાં વાપરશે.

A STEP IN THE RIGHT DIRECTION.

[“The Parsi,” 26th August 1906.]

WE are glad to note the eminently sensible views expressed by Dr. Hirjibhoy Appoo when presiding over a meeting of the residents of Kandawalla Moholla last Sunday in connection with the “Kandawalla Moholla Jarthosti Anjuman Fund.” Dr. Appoo pointed out that the fund was being exhausted exclusively in meeting the expenses of the “Gambhar” and suggested that the money might be employed in a better cause. It appears that all the Trustees of the Fund are now averse to employing this money any longer in providing “Gambhar” entertainments and would like to see the money diverted into a channel of greater utility and more lasting benefits. This is indeed a step in the right direction. Far too much is made of these “Gambhars” and “Jasans” by Parsis nowadays, and there is a growing tendency in the community to eat, drink and be merry under the cloak of religion, and much money, which might be profitably employed otherwise, is wasted in the process. We hope that the Trustees of other similar funds will not hesitate to follow the good example set by the enlightened Trustees of Kandawalla Moholla “Jarthosti Anjuman” Fund.

[“મુંબઈ સમાચાર,” સોમવાર, તા. ૨૭ મી ઓગસ્ટ ૧૯૦૬.]

જરથોસ્તી કોમને લગતો એક સવાલ.

થોડાક દીવસની વાત ઉપર નળ બજાર નજદીક આવેલા કાંદવા બા તથા ભરૂચા મહોલાના જરથોસ્તી રહીશોની એક સભા મળી હતી.

તે પારસીભાઈઓના ધંતીહાસનો એક નવો સફા ખાલનારી થઈ પડે
 એમ લાગે છે. એવું જણાય છે કે એ મહોલેદારોએ પોતાના ગરીબ
 જાતભાઈઓને મદદ કરવા અર્થે એક ફંડ સ્થાપ્યું છે, જેમાંથી કશી
 પણ ગડબડ કરવા વીના વરસો થયાં ફંડના ત્રસ્ટીઓ મુજે મહોલે
 પોતાનું કામ બજાવતા આવયા છે. જરા જરામાં નજીવી વાતોને સારું
 ગરીબાઈનાં સરાહુગાત ભરેલાં ચીત્રો દોરી અને કોમની દેલસોઝી ઉથ
 કેરી જાહેર ફંડોને બોલે કોમ ઉપર નાખવાને બદલે જરથોસ્તીભાઈઓ
 આવી ગુપચુપ રીતે પોતાના પાઠોથી હુમદીનોને મદદ કરવા જાય
 એ થયું ઇચ્છવાજોગ છે. કાંદાવાળા તથા ભરૂયા મહોલના જરથોસ્તી
 ઓનો આ દાખલો ખેતવાડી, ઘાભીતળાવ, કોટ વગેરે ગીચાગીચ વસ્તી
 વાળા પારસી મહોલેદારો અને તેમના આગેવાનો માટે નકલ કરવા જોગ
 છે, અને આપણે ભરૂસો રાખીશું કે પોતાની નજર આગળના ખરા અ
 ભાગયાઓને જોશયાજો અવતારે સખડવા દેવા કરતાં તેમની અને પોતા
 ની નોક જાળવવાનો આવો સુતરો મારગ ઉપાડી લેવાનું તેઓ પસંદ
 કરશે. ખીજાઓ માટે આ પ્રમાણે કાંદાવાળા તથા ભરૂયા મહોલના જર
 થોસ્તીઓનો દાખલો જયારે આપણને નકલ કરવા જોગ જણાય છે,
 ત્યારે ખોટા વીચાર કે પડી મયલી લટણને લીધે એ ફંડમાં નાણાં ભર
 નારાજોનો એક ભાગ ઉલટે રસ્તે દોરવાઈ જતો જોઈ એક લાગે છે.
 આવાં ફંડોનો મુજ હેતુ ગરીબોને સહાયતા અને સગવડ કરી
 આપવાનોજ હોવો જોઈએ, પણ વચે ચોક્કસ ત્રસ્ટીઓએ થં
 ખાર જમાડવાનાં ફંડની થટ પુરી પાડવા માટે તેનો ઉપ
 યોગ કરવા માંડ્યો હતો, અને તે પણ એક દીન ધરમનું અને
 ગરીબોના લાભનું કામ સમજી થંખાર ખાતે જતી ખોટ ફંડમાંથી
 ભરપાઈ કરી આપવા માથે લીધું હતું. પણ તેના સંબંધમાં કશી હદ
 જાળવવાની તેઓએ સંભાળ લીધેલી નહી હોવાથી નવા ત્રસ્ટીઓ કાંઈ
 મુશ્કેલીમાં આવી પડેલા પોતાને જાણે છે. થંખારની ખોટ ભરપાઈ
 કરી આપવામાં આવશે એવી આશાએ તેમનાં જમણનો ખરચ લખલુટ
 હદ ઉપર લઈ જવામાં આવ્યો છે, અને તેથી નવા ત્રસ્ટીઓ ફંડનો
 ખરો હેતુ સાચવવામાં પોતાને મુશ્કેલીમાં આવી પડેલા જાણે છે. તેમાં
 થી પોતાનો છુટકારો કરવાની તેઓએ જે વળણ અને હીમત ખતાવી
 છે તે વાજબીજ છે, અને સઘળા સમજી મહોલેદારોએ તેમને ટેકા
 આપી તેમની ખાજીમાંજ ઉભા રહેવું જોઈએ છે. લખલુટ જમણો આજ
 ના કેળવાયલા, આગળ વધેલા અને ખરા દીનચાથીદાર જરથોસ્તીઓને
 શોભા લગાડનારાં કહી શકાયજ નહી, અને આજે થું મુંબઈ કે થું
 બહારગામોમાં એવાં લખલુટ જમણો જરથોસ્તી ફેરકા અને તેની
 દીનઆઈનની થટતી કીયાઓને કેવી હસીમાં લાવી મેલે છે તેની ફરયાદ
 આપણે એક સાથે લાગે છીએ. આપણે એમ નહી કહી શકીશું કે એ
 કીયાઓ નહીં કરવી; બેલાયક જરથોસ્તીઓએ પોતાની ગીરોનાં નાણાંથી

અંદાજની અંદર રહીને પોતાને શોભા લાગે તેમ તે કરવી સમજવાર છે, પણ ગરીબો માટેનાં આવાં ફંડો ઉપર તેનો બોલો પડવા દેવો ખીલકુલ નારવા છે. નવા ત્રસ્ટીઓએ લીધેલા મારગજ તેટલા માટે વાજખી છે, અને મહોલેદારોએ તેમની બાબુમાંજ ઉમા રહેવું જોઈયે.

[“સાંજ વરતમાન,” મંગળવાર, તા. ૪ થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૦૬.]

[પારસી ધરમનાં ફંડો.]

આગલા વખતમાં પારસી ગ્રહસ્થો જે જીવી જીવી સખાવતો હમ કોમ માટે કરતા હતા તેમાં તે વખતને અતુસરીને ધંખાર કરવા માટે નાં ફંડોખી જગ્યા રોકતાં હતાં. આ ગ્રહસ્થોની નેમ ઉતમ હતી, અને તે વખતે ખીજાં ધરમ ખાતાંઓની જરૂર મા હાજત ન હોવાથી તેવાં ફંડોની વાખવાખી ગવાતી હતી. પણ આજે વખત ફરચો છે. કોમને હાલ ખીજી જાતની ધણી હાજતો છે. ધારમીક ફંડોનો ધંખાર જમાડવામાંજ માત્ર ઉપયોગ કરવા કરતાં ખીજી કોમ ઉપયોગી હાજતોમાં તે વધુ ખેહેતરરીતે ખરચી શકાય. આમ હોવાથીજ થોડા વખત ઉપર કાંદાવાળા મહોલા ફંડોના ત્રસ્ટીઓએ પોતાના તાખા હસતકતું નાણું ધંખાર કરી મલીદો જમાડવા અને દાર પાવામાં ખરચવા નાપાડવાની જે હાંમત ખતાવી તે માટે અમે તેઓને સાખાથી આપીયે છીએ. એ શુભ દાખલાની એવાંજ ખીજાં ફંડોના સુતવલીઓ નકલ કરે તો અમે ખહુ ખુશી થઈશું. જે તેઓ પોતા હસતકનાં ફંડોનો અસલી લખાણને લીધે ધંખાર જમાડવા સીવાય કોઈ ખીજી ધારમીક બાખદમાં ઉપયોગ કરી ન શકતા હોય તો તેઓને લાજમ છે કે બધી કેફીયત રજુ કરી તેઓએ તે બાબે કોરટની ખાહલી મેળવવી. ધંખારના જથ્થોને જે લોકો ચાહે તો આપસઆપસમાં ઉધરાણું કરી સહેલાઈથી કરી શકે તેમ છે, જેના દાખલા દે તથા ખહમન મહીનાનો જથ્થો ઉપરથી ધણા મળી આવે છે.

[“કયસરે હાંદ ” તા. ૧૬ મી સપ્ટેમ્બર સને ૧૯૦૬.]

એવાં (કેળવણી વીગેરેનાં) ફંડો કાઢવાને બદલે ગાહમખારના મલીદા જોભરાવવા માટે પારસીઓ પોતાનાં ફાલતું નાણાંનો ઉપયોગ કરે છે તે જોઈ અફસોસ છુટે છે.

